

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՊՐԵՍՍԻՆԵՐԻ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Հ Ի Մ Ն Ա Գ Ի Բ Գ Ի Բ Գ Ի Բ Ա Ր Ծ Ր Ո Ւ Ն Ի

Տարեկան գինը 10 բուրդի կէս ամսական 6 բուրդի... Առանձին կամարները 8 կողէկով...

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ... Երեւանի կենտրոնական օրհանդէսը...

Կիրակի, սեպտեմբերի 4-ին Թանգոյեան ս. Աստուածածնի եկեղեցում կը կատարվի հանգուցեալ... ԱՒԵՏԻՔ ԲՈՒՂԴԱՆՕՎԻՉ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆՑԻ

Թիֆլիսի վաճառական Յովհաննէս Ստեփանեան Ներկողսեանը յայտնում է իր ազգականներին և ծանօթներին իր եղբորորդի... ԱՏԵՓԱՆ ԽԱԶԱՏԻՆԻ ԱՆԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹԻՒՆ Վասն զի առջ. Վերջին տեղեկութիւնները... Նախաճառները կործանուած են...

ՎՏԱՆԳԻ ՍՈՍԶ

Մեր ազգայնականութեան առաջ կանգնած է մի խոշոր վտանգ: Այդ վտանգը գաղթական այն մեծ հոսանքն է, որ սկսվել է Նախիջևանի գաւառից դէպի կենտրոնները...

հովիված լինեն: Եւ մեր թէ հոգեւորական և թէ աշխարհական գործողները շանքերը ուղղված էին դէպի այն, որ ապահովութիւնը ձեռք բերված լինի կարելիին...

Եթէ զիւղի մի մասը գաղթում է, դրանով նա աւելի ևս դժուարացնում է մնացողների վիճակը, դարձնելով նրանց աւելի ևս թոյլ, աւելի ևս անկարող դիմադրելու արտաքին յարձակումներին:

ՎԵՐՁԻՆ ՏՆՆԵՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Այժմ, երբ նոր ողբերգական եղիւթիւններ տեղի չունեն և հասարակութեան շղերը սկսում են փոքր ինչ հանգստանալ այն վերին աստիճանի լարված գրութիւնից, որ պատճառել էին սարսափելի օրերը, պահանջ է գրաքննում, որ մարդիկ խուսափեն այն բոլորից, ինչ որ կարող է թրւելիմանութիւններ և նոր բարդութիւններ առաջացնել:

մէջ չընկնենք մինչև պատասխանատու տեղեկութիւնները ստուգենք: Խնդրում ենք նոյնը մեր աշխատակիցներին: Անկասկած՝ մենք հնարաւորութիւն չունենք ամեն բան ստուգել, բայց ցանկանում ենք, որ սխալները թիւը շատ չնչին լինի և այդ սխալները վերաբերում լինեն ոչ կարևոր դէպքերի:

Թէ Բագուից, թէ Շուշուց և թէ ուրիշ տեղերից եկած հաղորդագրութիւնները առ այժմ նպաստաւոր են: Մեզ տեղեկացնում են խաղաղացան և հաշտութեան մի քանի նոր փորձերի մասին: Մենք, անկասկած, միայն կարող ենք ուրախ լինել հաշտութեան գաղափարին: Բայց ցանկալի է, որ նա հաստատվէր իրապէս, իսկական զինադադարով: Մենք միշտ ցանկացել ենք մեր հարևանների հետ հաշտ և համերաշխ ապրելու և ուրախ կը լինենք, որ թշնամութիւնը արմատախիլ լինի մեր միջից:

Բաւական է որքան մեր երկիրը փաստից հայ-թուրքական ընդհարումներից: Բացի փաստից ոչինչ չը շահեց ոչ մէկ զանրից:

Բազուրից մեզ հեռագրում են սեպտեմբերի 1-ին ցերեկվայ 2 ժամ 35 րոպէին հետևեալը: «Այսօր սպանվեց ուսանական նախաճառը զինադադարի ընկերութեան կառավարիչը Բերեյ-Ջամալով Գ. Ա. Պատասով: Կէս ժամից յետոյ սպանվեց «ԲԱԿՅ» լրագրի աշխատակից Շախատախիսկին: Վերջինս սպանութիւնը խոր կերպով տրտնեցրեց հայերին: Տրամադրութիւնը չափազանց երկիւղալի է: Ան-Քաղաքում այսօր սպանվում են նաւահանգիստների հրդեհումները: Պաշտպանները ընդամենը 60 զինուորներ և 14 կազակներ են: Անհրաժեշտ են զօրքերը:»

ՆԱԻԹԱՀԱՆՔԻՆԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

Օգոստոսի 20—26-ի դիպիտից Բալխանին դեռ ևս ծխում է, իսկ օգոստոսի 17-ի գիշերը հրդեհվեցին Բալխանիում հասարակական ընկերութեան նախաճառը: Մնացած 4 վիշիաները և նախաճառը նախով այրվեցին օգոստոսի 29-ի առաւօտը: Օգոստոսի 28-ին այրվեցին առանձին թոււմակի արհեստանոցները, որոնց հանգցնելու համար առաջուց բաւական էր մի տակառ շուր միայն, որը սակայն չը կար:

Մանթաշլի (Մանթաշլիի Չօբրաւ գործատուները անփաստ ֆիւթ), Փիթօվ, Միրզօվ, Կրասնիկօֆները, Մելիքով, Արամազդ, Արամազդ, Տէր-Աղաօֆներ, Վլադիմիր Կործանուածը, Շիրվան, Կովկասեան ընկերութիւնը, Կովկազ, Սուլա սանիկի, Բաղուզա, Պէտրով, Բալխանեան ընկերութիւնը, Իշխան Գաբարին, Գալպէրին և շատ ուրիշ մանր ֆիրմաներ:

Այրվեցին նոյնպէս Բաղուզա Աղաօֆի, «Գրուժա» ընկերութեան, Նոր. Զախախաչիւնի, Գօլիլուսի, Նոր. Գիլարօֆների, Աղախիւնի, Նոր. Տէր-Յովհաննէսեանների աշխարհական պահեստանոցները, բոլորը, ինչ բան զինուորային այդ պահեստանոցում, կողոպտուած է: Այրվեցին առևտրական մագաղաններից շատերը, բայց մեծ մասամբ կողոպտուած են ներքինը: Այրվեցին հասարակական հետեւել հիմնարկութիւնները՝ Բալխանիի արքայապետի և Բէնկէի դօրքի թաւածուր:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՎԱՍՍԵԱՆ ԵՐԿԻՐ ԵՉԳՄԱՐԱԿՈՒԹԱՆԸ

Վերջին տարիներս Կովկասեան երկրում, նոյնպէս և ներքին Ռուսաստանում, կազմակերպվեցին գաղտնի կուսակցութիւններ և համախմբումների շատ խմբակներ, որոնք անշատ վաղ են միմեանցից իրանց կազմակերպութիւնների նպատակով և իրանց գործողութիւնների միջոցներով, բայց որոնք ունեն այն ընդհանուրը, որ նրանք բոլորն էլ ձգտում էին մի բանի—փոփոխելու, ոչ օրինական կուսակցական հոգեւորական զոյւթիւն ունեցող պետական կազմը:

Այդ կուսակցութիւնները, համախմբումները և խմբակները, գործելով ազգայնականութեան տարբեր շերտերի մէջ, իրանց գաղափարների պրօպագանդայի զինք ընարում էին այն միջոցները, որոնք հինգ առաջ րօպէին կարող էին ամենայնպէս հող գտնել:

Այսպէս, բանտների մէջ և պրօպագանդա էր անվում բանտրական օրավարձը բարձրացնելու և առ հասարակ բանտների դրութիւնը բարձրելու հղի վրա: Գերազանցելի վրա ներգործում էին գերազանց հողի կարօտութիւնը շահագործելու միջոցով, գրաւելով խաւար մասսան հողային մասնաւոր սեփականութեան ոչնչացման և կալուածատէրերից հողը խլելու միջոցով և այլն:

Պրօպագանդայի գլխաւոր զինքը ծառայում էր այն, որ հաւատացնում էին ազգայնականութեանը մաս բանի մէջ, թէ ժողովուրդը ինքն պէտք է սեփական իրեն կառավարութեան մէջ, որովհետև այսպէս ժողովրդական կարիքները մնում են անյայտ կառավարող անձանց համար և չեն հասնում մինչև Գահի Բարձրութիւնը:

Ծառայելի հետ պատերազմը, որը պահանջեց պետութիւնից, և այդ պատճառով էլ ներքին կազմող ազգայնականութիւնից մեծ զոհեր թէ մարդկանցով և թէ դրամով, անկասկած, գերազանց գաղտնի ընկերութիւնները և զըբանց պատկանող ազխատարները գործունէութիւնը:

Այդպիսի շարժում ազխատարներ հետևանքները մեր աչքի առաջ են. նրանք կարող են գնահատել ամենք թէ բանտները և թէ գերազանց, Երեւանի մարդկայ Բաթումը, որը իր բազմամիլիոն առևտրով և իր գործարաններով վաստակ էր տալիս հազարաւոր բանտներին, խափանվել է. մեզ գործարանները դադարեցրին գործը և մասամբ տեղափոխվում են արտասահման, ուր կը սկսեն կերակրել մեր և մեր շահերին օտար ազգայնականութեանը. Բագուի նախաճառների և գործարանների գործունէութիւնը կրճատվում է. ազխատարայով օգտուած գերազանց ազգայնականութիւնը, վտանգանք հանդիսանալով գործի և աշխատանքի, սկսել է կողոպտել կալուածատէրերի գաստակերպաները և ինքնակամ հերկել օտարի հողերը, հրաժարվելով վճարել օտարի գոյքը վսեմելու համար:

ընդունակ չեն այդպիսի ամարագի, վայրենի ա-
րարքի:

—Ոչ, դա պաշտօնագրէս ստուգված իրողու-
թիւնն է: Անա և մի ակնանտես վկայ, պաշտօ-
նական անձն:

—Տեսնենք ո՞վ է այդ ակնանտես վկայն:
Երբ է մտնում պարսկական պաշտօնական
համազգեստ հագած մի թուրք, որ յայտնում
է, թէ ինքն հիւպատոսական գործակալ է
Շուշու և իր սեփական աչքերով տեսել է
ջասն մորթումը պարսկական քանդակ-
ների յօշուտով դեմակները:

Ես յայտնեցի, որ այնուամենայնիւ չեմ հա-
ւատում: Ի գմայլօքն սասց, որ ինքն կը գնայ
Շուշու և կը ստուգէ:

Յառաջ օրը, Սադրազամին ներկայացած
ժամանակ յայտնվեց, որ նոյն լուրը հաղորդ-
վել է Շահին ուրիշ վերստայով, այն է փո-
խանակ մշակների, 20 աշակերտներ են իբր
մորթումներ:

Այդ լուրը, ինչպէս, յայտնի է, պաշտօնա-
պէս հերքվեց:

Երկրի մեր ստացանք «Հէյաթ» լրագրի №
54-ը, որի մէջ տպված է Շուշու ստացոյ
գէպի մասին լուրը որոշ գումարութեամբ:
Այդ մասին վաղը մինք կը տպագրենք մի
յօղուած, «Հայասթի» ստացոյ յօղուածի թարգ-
մանութեամբ:

Հ. Ա.

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԳԱՆՈՒՄԻՆ

Բոնակար, Չանդ. գաւ. օգոստոսի 20-ին
Թուրքերը այժմ աւազակային խմբեր են
կազմել և արհիւ մեր լեռներին ու ճանապարհ-
ներին և խեղճ ժողովուրդին առ ու սարսափել
մէջ են դնել:

Ամսին 15-ին կատարվում են հետևելու ե-
ղևնապարտութիւնները. Գորիսից վերադա-
նում են Ուլթափայով Սիւսան Արիֆիդար-բէկ
և Իսկանդար-բէկ Մաֆրարէկեանները—հայր
և որդի, Լարաբէլիսայի գիւղացի, Ջաւահ-բէկ
Մաֆրարէկեանը, դրանց ազգական, և Ար-
ջաւ-բէկ Միլիթ-Բանգեանը, բռնակոթ զինու-
ցի. բայց այդ օրը նրանք զիւր չեն համուծ.
հետևելու օրը միայն իմացվեց դրանց անհե-
տանալը և երկնային չորս հսկայի և ընտր-
վի մարդկանց դեմակներ զինուցի բերվեցին:
Սպանվածների մասին Գորիսից եկող լեզգի
պահակը, ազգա գանալով նոյն օրը Լարա-
բէլիսայ, միայն հետևելու օրը այսքանն է
յայտնում, որ վերոյիշխաններին սպանելով իր
ձին էլ վերադարձեց, իսկ ինքը կարողացաւ
փախել: Նոյն օրը Ուլթափայով վերադարձող
բռնակոթներին ապստամբ հայտնանքներ
են տալիս, իսկ սօճադործութեան վայրում մի
քարե տակից նրանց դէմ է դուրս գալիս մի
թուրք, հաւանօրէն պահապան, լաւ դիտում է
և նորից պոկուում:

Հետևելու հանգամանքները ցոյց են տալիս
այդ սպանութիւնների ծրագրած և ընտրու-
թեամբ լինելը. սպանութիւնների նախընթաց
օրը Լարաբէլիսայ թրջախոն զինուոր աւա-
զակային ժողով է գումարվում, որին ներկայ
է լինում թուրք պիւստապի գրագիր Չա-
լալը: Ժողովին կանչվում են երկու բռնակոթ-
ները և յարձակման սպանալիքներ լսում:

Մինչև այժմ եղևն, բացի դրանից, չորս
սպանութիւններ, որոնց համար ոչ մի քննու-
թիւն չը կատարվեց, մինչդեռ մի սպանված
թուրքի պատճառով ձերբակալվեցին չորս հա-
յեր: Երկի այս սպանութիւններն իր անանց
հետևանքի կանցնեն և թէ կը տան թուրքերին:
Ի՞նչ չը վերանայ Մուրթուլը և ինչպիսի
հարևան թուրք զինուորում են լինում և եթէ
չը փոխվի թուրք պիւստապը, հիշատակեմք
մեր սարերը չեն խաղաղվի: 4 ամիս է ինչ
փակ է Նախիվանի ճանապարհը, այժմ էլ
Շուշուց, իսկ մեր ժողովուրդը գրեցնող էր
պարտու:

Մշական անձրևներն ու մառախուղը քիւ-
տանցի կալ ու կուտին և հնձիլ արտերին. շատ
գէզեր և հաշաններ ձկնից և հունձը ուշացաւ:
Վ. Խորէնի

Հալբուլ, օգոստոսի 26-ին

Օգոստոսի 14-ին մեր շրջակայ հայ զինուորը
տնիցային արազուկեամբ թափվեցան Հադ-
բուկ իրանց անով տեղով: Սարսափած Շուշու
թուրք-հայկական ընդհարումներից, խաղաղ և
թուրք բարբարոսութեան վաղածանօթ հայ
հրկրազոր ժողովուրդը դիտելը, որ մեր կողմի
անազին թուրք ազգաբանակութիւնն ևս հան-
գաւոր մնացող չէ, սպասում է հարուածի, այն
ևս մի մեծ հարուածի: Օգոստոսի 22-ին կա-

տալի թուրք խուժանը Գորիսից ստուգու-
մա կարգը, Արիշ, Նորայգի, Դռնաբաշտա և
այլ տեղերից հաւաքված, հեծեալ և հեռակալ,
թուրք խուժանը, յարձակվեց խեղճ և ան-
պաշտպան հայ զինուորի վրա, այն է, առաջին
օրը Գորիսից (Դուրուկէի) և Ալիսցէք (սը-
բանց կէս բնակութիւնը թուրքեր են): Մի
բուռն կարիճ հայեր, շնորհիւ իրանց զիւրի-
կազմուած են դեմադրել ահագին խուժա-
նին, սպանելով նրանցից ութ հոգի և երկու
ձի, չը կորցնելով ոչ մի դոն: Սակայն խուժա-
նը իր իսկ շատութեան պատճառով ներս է
խուժում գիւղերը, տարածը տանում, միա-
ցած ամբողջ գիւղերը ջարուքանք ա-
նում, այրում, փչացնում: Յարձակումն շարու-
նակաբար տեղի ունեցաւ օգոստոսի 23-ին
հարևան Խրիմաշուղ գիւղի վրա աւելի ևս
կատաղաբար: Արձապնքը հասաւ միւս հա-
րևան հայերին: Հայրենասէր մի բուռն ազգը
վրա են հասնում խեղճ ու անպաշտպան հայ
զինուոր պաշտպանելու և կարողանում են
դիմադրել ամբողջ օրը այս ահագին ա-
ւազակային վոնձակին: Ամբողջ հրացա-
նաձգութեան ժամանակ թշնամուց ընկան
ընդամենը 60 հոգի, որոնց մէջ կային ա-
նուանի խմբեր, չը նայելով որ զինված էին
Մօսիսի հրացանով, իսկ մերոնցից ոչ մէկը,
բարեբաղդաբար (բացի զինուոր կողմուտ ա-
նում ժամանակ մի արևոթի), զինված հասա-
րակ բերանով, շնորհիւ բուռն զիւրի և քա-
ղութեան: Թշնամին բերել էր հետը և արախ-
լիթա, ֆուրգոններ՝ աւարը և լինելը դեմա-
նեց տեղափոխելու: Սպանվածները թուրք
կային անուանի անձինք: Պաշար սպանուց
յետոյ պաշտպանեալները յետ դարձան իրանց
տեղերը, ասանով 7 հատ խում ձի և 2 հրա-
ցան: Այնուհետև կատաղի թուրքերը մտնում
են դժբաղդ հայ գիւղը: Ամբողջ գիւղը գա-
տարելով, սկսած ցորեն-ալուրից մինչև վեր-
ջին շորերը, եւրօպական երկայնքանի տները
կրակի են մատնում: Երեւոյան ինչ մի ջիւ-
այլց, այրում են միասին գործարանը և իբր
միասնությամբ, բոժոժով՝ արժողութեամբ 300,000
բուրդով: Մի կողմով տան մէջ այրվում է
մի մեծ ընտանիք: Գորիւ շարունակվում է,
վասնզը մեծ է և Հաղուրի, որը իբրև կենտ-
րօնատեղի, մատգեր են անազին թուրք, 5000
հոգով, յարձակվելիս, Այս անպատմելի բարբա-
րութեան հեղինակն է դադան Ջամալ-բէկը:
Նիկ. Աւագեանց

Հալբուլ, 28 օգոստոսի

Ամբողջ 6 օր է արդէն, ինչ սկսվել են այս-
տեղ ընդհարումները, բայց այդ ամսին լրագ-
րութեան էջերում ոչ մի խօսք և ոչ մի բառ
անգամ: Ամսին 23-ին մահմադական խուժանը
յարձակվել է Գորիսից (Դուրուկէի) գիւղի
վրա և խաղաղ կողմուտ է այդ գիւղը. հե-
տևելու օրը, ամսին 24-ին, նոյն խուժանը
յարձակվել է Խրիմաշուղ գիւղի վրա, որը
կողմուտ է դատարկելուց յետոյ՝ մասնիկ
և հոգիներ: Հրդեհը դադարեցրեց սկսել են որո-
նել ցորենի հորեր (հայերը սովորութիւն ու-
նեն քանդել գետնը, հորեր չեն և այդ տեղ
ամբարել իրանց ցորենները) և դատարկելով
այդ հորերը՝ կրել են այրով, ուղտով, զոմե-
րով, ձիաներով և այլ սրանքներով: Նոյն մի-
ջուրի յարձակվել են Արզուլաղ, Ախլուլ-Ե-
ախուլ գիւղերի վրա: Վերջինումս ոչինչ չեն
կարողացել անել, բայց Արզուլաղ և Հալբուլ
(Ախլուլ) գիւղերին քնաներ պատճառել են:
Կորուսանքներ թուրքերի կողմից տանտանելները,
բացի է հարեւադար են, իսկ հայերի կողմից
սպանված են մի պատու կին և մի արևոթ:
Հայերի նիւթական քիւտը մեծ է: Սահմանա-
պահ զօրքի զնդապետը լաւ է վերաբերվում,
բայց զօրքը շատ քիչ է: Հեռադիւրեր ուղարկ-
ված են ամեն տեղ, բացի լրագրութիւններից:
Գաւառի միւս կողմերից էլ լուրեր են գալիս,
թէ ամեն տեղ համախուրդութեամբ կան թուրքե-
րի մէջ: Օգոստոսի կարբը մեծ է:
Մ. Խորուրեան

ԽՈՐՀՐԴԱԿՆՈՒԹՅՈՒՆ ՉԵՄՍՏՉՍԳՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ուրբաթ օր, սեպտեմբերի 2-ին, Թիֆլիսում
տեղի ունեցաւ դեմախօսքի գումարական խոր-
հրդակցութեան երկրորդ նիստը:
Ժողովը բաղմամբ էր: Հաւաքված էին 23
հոգի: Կային ներկայացուցիչներ թէ գիւղա-
ցիներից, թէ կալուածատէրերից և թէ քաղա-
քացիներից:
Ժողովը կարևոր համարեց ծանօթանալ զեմ-
սովոյի ընդ ծրագրերին հետ: Կարողացվեցին
այդ ծրագրերը, թարգմանվեցին վրացերէն
և թուրքերէն լեզուով: Վրացերէնը յայտնվում

էր վրացերէն բարձր լեզու, իսկ թուրքերէնը
թարգմանում էր Ա. Գալանթաթ: Բացի 1864
թ. կանոնադրութիւնից կարգապահեցին 1890
թ. կանոնադրութեան համաձայնութիւնը և Մի-
բերում ու Գուլթախում մշակված ծրագրե-
րը: Ընթացող էր երկաց, որ Գուլթախի
ծրագրերը վերցրած է Միբերի ծրագրից, շատ
աննշան փոփոխութիւններով:

Այդ փոփոխութիւններից մէկը վերաբերում
տեղական լեզուի իրաւունքին: Միւսը վերա-
բերում է մանր զեմսովային մարմինների
կազմութեան և անշուղ է, որովհետև գիւղա-
կան վճարող տեղ գրել է ստեղծական գա-
ւառամաս, որ չպիտայի խորը մարմին է:
Կանոնադրութիւնների և ծրագրերի բնու-
թեանը յետաձգվեց հետևել նիստին:

ՆԱՄԱԿ ԲԱԳՈՒՄԻՆ

Օգոստոսի 28-ին

Գնում էք կայարան: Ճանաչել չէ լինում.
կարծէք դա ոչ թէ մի խաղաղ արդիւնաբերա-
կան մեծ քաղաքի կայարան է, այլ պատե-
րազմի դաշտին սահմանակից մի բերդի կայա-
րան լինի: Ասեղ ձգելու տեղ չը կայ: Մեծ,
փոքր, հարուստ, աղքատ խառնված են իրար:
Ամենքն էլ շատուտ են մի կերպ հասնելու
գնացքին: Կարծէք թէ քաղաքի անքաղ պա-
սում են թշնամու, որը բաղով կողորելու է
բոլորին: Շիթ, աղուկ մի այնպիսի ծխոք,
որ անասելի է: Մի կողմից նոր եկող զինուոր-
ները իրանց իրեղեններով, միւս կողմից գնա-
ցող փախողները մի անթիւ բազմութիւն:
Փախուած են անանց խտրութեան, մեծ, փոքր,
բանուր, վաճառական, հայ, ոսու, մի խօսքով
ով կարողանում է փախչել: Գորիւն աննշ-
շուտ հեռանալը խելացիութեան նշան է հա-
մարվում: Ոչ թէ չորս հինգ գնացք, այլ օրե-
կան 15 գնացք էլ լինի չի բաւականայ:

Ուր են փախուած և լինու, իրանց էլ չը
գիտեն: Գիտեն բոլորն էլ և խօսում են իրար
մէջ, որ ոչ մի տեղ էլ հանգիստ չէ, որ կող-
կասի ամեն անկէնն էլ անխեղ շէյթանը
մուտատու է, որ ոչ մի տեղ էլ ապստամբ-
ութիւն չը կայ, բայց այնու ամենայնիւ փախ-
չում են: Եթէ փախուած է հայ հարուստը կամ
վաճառակիրը, էլի մի կերպ կարելի է քա-
ցառարել: Նրանք կարող են ամեն տեղ ապրել
և զործ շարունակել: Իսկ դու ուր ես փախ-
չում՝ հայ բանուր, արհեստաւոր:

Երբ տարիներ շարունակ քիչ քաղաքում էին,
որ աւելի լաւ է մայրենի հողից չը կարգի
ապրել հայրենիքում, ձեռք առնել այդտեղ
գիւղատնտեսական նոր միջոցներ, կազմել
գիւղական ընկերութիւններ, աղետակ բաւա-
կանանալ գիւղի տուած քնով, քան թէ հրա-
պուրիլ Բագուի կորուստը հարեւադարնե-
րով, դու կարծ էիր կարում և ասում.— «Շուր
քիչ է և ուժից ընկած, բաւականութիւն չէ
տալիս պահանջներ, անկարելի է գիւղի
տուածով ապրել: Ուր ես գնում այժմ:
Միթէ նոյն գիւղը, նոյն հողը չէ այժմ: Եթէ
գնում ես բարոյի չը վերադառնալու մտքով,
հաստատուելու հողից վրա, բարի ճանապարհ-
շորհարարը միայն կարող ենք, որ եթէ ոչ
խրատները, յարգոնքները, գոնէ թրջական հոմ-
աճանքները աղեցիկն և ազատեցին դրանով
հայ գիւղը այդ կործանիչ աղետից—պանդա-
տութիւնից, իսկ եթէ գնում ես վերադառնա-
լու նպատակով, դուր են ծախսելը փողերը:
Այդքան բաներից յետոյ միտք չունի գնալ:
Գնում էք փոքր կայարան: Չորս մարմնից
կայարանը: Այդտեղ աւելի վրա: Սարս և կողմից
շրջապատված է գիւղաբնակիցներով: Տեղ չը կայ մի-
ջուր: Ամբողջ կայարանը լիքն է տան կահ-
կարամբներով և իրեղեններով: Կոյտ կոյտ
կամ առանձին առանձին կապած, փաթաթած,
համարները կարծած՝ պատրաստ արդէն ճա-
նապարհ ձգելու: Նայում էք թղթերին: Նշա-
նակված տեղերն են ուր պիտի գնան: Գիւր-
բէնք, Պեարովիկ, Դուրա: Հարցնում էք գա-
հապաններին, թէ ո՞վքեր են սրանց տէրերը:
—Լեզգիները:—Հազաւ ուր են իրանք:—Նասեղ են
երկաթուղի և գնացքի: Ինչ հեշտ բան: Սե-
փականացնել ուրիշի ապրանքը, և ինքը հան-
գիտ սարով ճանապարհ ընկելով, ապահով լի-
նելով, որ մի երկու օրից ամառ կուներեսաս
այնպիսի կահկարամբը, որպիսին դու երբեք
անգամ չէիր կարող: Այդ բոլոր ապրանքները
նաւթահանքերից կողմուտով իրեղեններն են,
որոնք մեր բարի հարևան լեզգիները շատ կար-
ել են ուղարկելու իրանց անքաղ: Մասն են գալիս
հայերի և վրանու: Տեսնում էք մէկը ճանա-
չեց իր մահաճաղակը, միւսը իր լուսնաբանը,
երրորդը իր արձանը, յայտնում են, որ դա
իրանցն է, բայց ո՞վ կը լսի: Դրանք, ասում են,

գրված պրծած են. չէ կարելի ձեռք տալ: Անա
թէ ինչպիսի օրերի ենք հասել: Աշխատես,
ընտես, ստուտեղ կազմա և վերջինից մի
փառասոր օր քո աչքի առաջ լեզգի նստած
վագոնում իր հակեց քաղ տարով ամառ քո
իրեղենները և դու չը կարողանաս մի բան
անել: Մեծ համբերութիւն է հարկաւոր լուր
համար: Սարունչիւս, ասում են, փետուրի
բարձրը հատը յիտուս կողելով են ծախում,
կարի մեքենաները հատը երեք բուրդի վեր-
մակները հատը վախտան կոպէկ: Իսկ խեղճ
բանուրները քաղաքում յատակի վրա են
ընում: Գրասենեակների զանազան գրքերը
և հարուստանիքներ խառնութեաններին 10—15
կոպէկով են ծախում: Կապիտական ընկերու-
թեան գլխաւոր հաշուէմտեսանը Սարունչիւս
մի լեզգու ձեռքին են գտել:

Ոչ Այլ ևս անկարելի է լուր. պէտք է բո-
ղորդել, բարձրաճայն դիմել, որ ձեռք առնվին
ամենախիստ և շուտափոյթ միջոցներ, որպէս
զէ այն իրեղենները, որոնք կրակի ճարակ չեն
դարձել, գոնէ այդպէս չը կորեն: Հարկաւոր
է առանց ուշացնելու շրջապատել շրջակայ բո-
լոր գիւղերը և խիստ խուզարկութեան են-
թարկել, ապահով լինելով, որ բոլոր կողմու-
ված իրեղենները անկորուտ կերպով չը գրա-
ւեն: Եթէ ոչ, մի քիչ ուշացնելու նոյն հետե-
ւանքներ կը հասցնէ, ինչ որ հասցրին Նա-
խիվանում: Մի քանի շաբաթվայ ընթացքում
շատ հեշտութեամբ կարող են այստեղ-այնտեղ
ծախելով հետքերը կորցնել: Հայ եղբայրներ,
փոխանակ այստեղ-այնտեղ խօսելու, դիմեք
միասին ուր որ հարկն է, որ ձեռք առնվին
շուտ և կարող միջոցներ մեր ունեցածի գոնէ
մի մասը վերագրանելու համար: Չէ որ դա
էլ այսպիսի մի ժամանակ քիչ թէ շատ թե-
թեթութիւն է մեզ համար:

Մի փոքր թի գաղափար կազմելու համար
թէ ինչպիսի վաղափորութիւն է այստեղ, առաջ
կը բերենք մի փոքրիկ ցուցակ:

Հացը, որ առաջ արժէր 4 կոպէկ, այժմ 6—8
կոպէկով դժուար է ձեռք բերվում: Շաբաթը
18 կոպէկից բարձրացել է մինչև 22—24 կոպ.
Իւրը 50 կոպէկ: Միսը, որ ամեն մարդ զբա-
նել չէ կարող, Ռուս աղախները միայն կա-
րող են գնալ մաշվածաների խառնութիւնը,
որոնք գնում են թուրքերի թաղում: Խա-
ղողը 10—15 կոպ.: Չմերուկը, որ արժէր 10—
20 կոպէկ, այժմ 50 կոպէկով է ծախվում.
նոյնպէս և միւս բաները:

Թող ընթացող գաղափար կազմէ, թէ ինչ
ընթացքում մէջ կարող է լինել Բագուի բազ-
մաթիւ բնակչութիւնը, որ էլ աւելի շատացել
է կողմ բազմաթիւ զինուորներով և նաւթա-
հանքերից եկած հարստաւոր բանուրներով:
Աչքի առաջ պէտք է ունենալ և այն, որ 10
օր է խառնութեամբ փակ, առկաւոր չը կայ,
դրանց նոր աղանք, պաշար չէ գալիս, եղածն
էլ սպաւալիլու վրա է և ոչ քիչ մօտ էլ փող չը
կայ: Երբ նաւթահանքատէրերը բանուրներին
փող չեն տալիս և բաւականանում են ամեն մէկին
մի երկու բուրդի բաժանելով, պատճառաբա-
նելով, թէ փող չը կայ, հազանալի է, թէ ինչ
կը լինի ամեն բան կորցած, թալանված
բանուրի վրձակը այսպիսի թանկութեան ժա-
մանակ:
Մշակ

ՆԱՄԱԿ ԳՕՐԻՍԻՆ

Օգոստոսի 24-ին

Շուշու Լարաբէլի բանակն է: Նախիվան-
նը ու Բագուն աւերող աղետը վաղ թէ ուշ
մեջ էլ պէտք հասնէ: Դու երկու ամիս առաջ
թուրք հրուսակները մեծ ուժով յարձակու-
մբ դրանք Զանգեզուրի Մագրա հայ գիւղը
վրա, բայց անաշուղութեամբ յետ մղեցան
բազմաթիւ զոհեր տալով: Մի առ ժամանակ
մաքերը խաղաղվեցին: Մահանալան ամբողջ
մի շաբթ սուտ ու պատիւ երդումները մի առ
ժամանակ ևս հանգստացրին մի քանի մա-
միւսներին: Բայց անցաւ ժամանակը: Պատմա-
կան շէյթանը ու բաւականանալ կրկին հան-
գէս եկան և կրկին մաքերը պղտորվեցին:

Ասացի, որ Շուշու և Լարաբէլի բանակին:
Ամսին 16-ին հեռաղբեր գուժեց, որ այդտեղ
արդէն սկսվել է երկուս և համբողջ առուող
երկու եղբայրակիցների կործանիչ կրիւր:
Այդտեղից պիտի տարածվէր լափող եղբայ-
րասպան կրիւր հեռու, մինչև Զանգեզուրի
սահմանները: Այդ անկուններում ևս պիտի
լայլեն աւերել, կողմուտ պատիւ վոյներն
հնչաններ: Այդտեղ ևս պիտի լայլէ մա-
նուկների ու կանանց աղիւսաբը վայնասուր:
Նոյն օրը Գորիսից Սիւսան տանող ճանա-
պարհի վրա սպանվում է թալանվում են սի-
սեանցի չորս նշանաւոր բէգեր՝ զարաբէլիսե-

ցի Զինքեղար քէզ Սաֆրազէզեանը իր Ասկանդար քէզ որդու հետ և բնակարանի Արշակ-քէզ և Ջաւադ-քէզ Մեհրէ-Թանզեանցները Սարափը տարածվում է ամենուրեք:

Շուտով Նախընտանք լուր է ստացվում, որ սարից վերադարձող թուրք խուժանը իր հետ բերում է և հինգ հայ կանանց: Իսկոյն միջոցներ են ձեռք առնվում: Գործիցի մի քանի երկուստարդներ իսկոյն տեղ են բռնում գրեզի պատմական անմասնելի դերբերում: Արգելում փակում է, վերադարձող «քոչը» Գործի ձորում և սկսում են խուժարկութիւն, բայց անուգուս: Խորամանկ թուրքերը մի այլ ճանապարհով փախցնում են այդ անմահ, թուրքեր վայրենի կրքին զոհ դարձած անպաշտպան արարածներին: Թուրքերը յարձակվում են: Ձուլակից փախած գազանները կուռի են բռնվում Խնձորակի հանդում նոյն գիւղացիներին հետ, բայց բաղդ իր երեսն էր շուռ տուել: Մի քանի զոհեր ատուցց յետոյ դիմում են խոստովանի փախուստի և բաւական հեռուում սկսում են կատարել անզէն հնձուորներին: Սպանվում են 13 խնձորակիցի և 2 տեղացի: Ոստիկանութիւնը իրան յատուկ դանդաղութեամբ շտապում է կուռի դաշտը այն ժամանակ միայն, երբ կտորածը վերջացել էր և թուրքերը համարձակ քնի տարել էին գիւղացիները աւարը: Սկսվում են բանակցութիւնները: Թուրքերը իրանց յատուկ խորամանկութեամբ արեան գիւն և մի հոտ ոչխար իր հովիտներով պահանջում են հայերից: Հայն էլ է աւարակութիւն ու թալան անում, շուտով համոզվում է ոստիկանութիւնը: Խղճուկ գրութիւն: Չը նայած բանակցութիւններին, թուրքերի մի փոքրիկ խումբ յարձակում է գործում գործիցիներին մի գերբի վրա և երկար կռից յետոյ փախուստի դիմում: Թուրքերից ընկնում են 3 հոգի, իսկ հայերից 2 հոգի: Չէ անցնում երկու օր, լուր է հասնում, որ թուրք հրոսակները, թուրք պրիստաւ Սաղըդ քէզ Մեհրէ-Սալմանովի ղեկավարութեամբ, յարձակվել և տակն ու վրա են արել Մինքեդի գիւղը: Գիւղը կէսը թուրք է, կէսը հայ: Թալանվում է ամեն ինչ: Թուրք պրիստաւը ուժով դուրս է բերում հայերին իրանց դերբերից և իսկոյն գիւղն են թափվում թուրք թալանչիները: Կանանց և երեխաներին հաւաքում և կցվում են մի տուն, որտեղից ապա շնկջուկում են «Պշտեակներին» վիզցնում են, իսկ «անպէտքներին» հրացանի բռնում: Մարդկային մաքի մասածած ու ստեղծած բոլոր բռնութիւնները ու լրբութիւնները ի կատար են ածում անմեղ հայ կանանց և երեխաների վերաբերմամբ... Ում աղովում է փախչել, նա էլ սովից կամ մի այլ կարիքից մեռնում է սարերում: Մի բռնիսին աղովում է ապաւինել Սոգնաւար և Գորիս:

Անցնում է մի օր: Յարձակումը կենտրոնանում է Սոգնաւար գիւղի շուրջը: Չը նայած, որ գիւղի մէջմասը կրակի է մատնվում, բայց այնու ամենայնիւ յարձակումը յետ է մղվում փոռուկը ջարդով: Սպանվում է նոր թարձակումն ամանաւոր Գորիսի, Խնձորակի և Սոգնաւարի վրա:

Երէկ մի քանի թուրք քէզեր գաւառապետի և մի քանի հայերի ու Ներսէս վարդապետի հետ խորհուրդ են գումարում, որի ժամանակ թուրք ներկայացուցիչները առաջարկում են զուրս թուրքի Գորիսում ապրող թուրքերին: Չը նայած հայ անհեռաւոր ներկայացուցիչների համաձայնութեանը, այնու ամենայնիւ բացասական պատասխան է տալիս երեսասարգութիւնը, խոստանալով, որ թուրքերը մեր եղբայրներ են, մենք նրանց ոչ մի վնաս չենք հասցնել, եթէ այդ չը լինի թուրքերի կողմից:

Այսօր, ժամի 10-ին, գաւառապետը, Ներսէս վարդապետը և մի քանի թուրք քէզեր գնացին մի հարկուրեակ կողակով Մինքեդի, աւարածը որդեգրու և կազմակերպիչներին զանաւորում, որ կարող է սով ընկնել, քանի որ արտերը բոլորովին չեն հնձվել և հնձվածներն էլ արգեօք ժամանակ կը լինի կարելու: Ետքաբը ծախվում է 25 կ., նաւթը 15 կ.: Ութ օր է պաշարման դրութեան մէջ է Գորիսը: Ոչ մի խանութ չը կայ, բայց այսօրվանից եղանակը ամապած է և գուցէ անձրել:

Ս. Սահակեան

կասի ոստիկանութեան գլխաւոր կառավարիչ գեներալ-մայոր Շիրինկիւնը հեռագրել է Աստաբա, Շահին ուղիղացի գեներալ Կախանովսկու, և յայտնել Սուղրա դամի միջոցով Նորին Մեծութեանը Շահին, թէ Շուշում 20 պարսկահապատակ աշակերտների հայերի ձեռքով սուրբելու լուրը սուտ է: Այժմ գեներալ Կախանովսկին հեռագրել է գեներալ-մայոր Շիրինկիւնին, որ նա գեկուցել է Շահին նրա հեռագրերը:

Սեպտեմբերի 1-ին թիֆլիսում ընդհանուր գործադուր էր: Փակված էին բոլոր խանութները, առեւտրական ու արդիւնագործական բոլոր հաստատութիւնները: Չը կային ուսուցիչը, մրգեր և այլ կենսական անհրաժեշտութիւններ: Չէր բանում քաղաքի էլէքտրաջալը, դադարել էին բանիւլոց երկաթուղու դէպօրի և արհեստանոցների բոլոր բանուրները: Օրը ամբողջապէս խաղաղ անցաւ, չէր ոչ մի միջնադէպ: Բանուր դատարարի այդ խաղաղ գործադուրը սուգ էր օգ. 29-ին ընկած անձեռի համար: Այս ու այնտեղ քաղաքում երևում էին սգի քող կապած երկատարներ:

Օգոստոսի 28-ին Երևանում մի քանի հարկեր հայ և թուրք, հոգեորականութիւնը դուրս ունենալով, հանդիսարու երգում տուրի, խոստանալով ետագրում կերպով մասնակցելու խոստացման գործին և վերջնական հարցութիւն հաստատելու թշնամի ազգութիւնների մէջ:

Սեպտեմբերի 1-ին թիֆլիսի քաղաքակրթի պաշտօնակատար Չերքեզովի նախագահութեամբ տեղի ունեցան ձայնաւորների ընդհանուր ժողով, որի դրադուցից առարկան էր մշակել ձայնաւորների հրաժարականի ընդհանուր ձևը օգոստոսի 29-ի արհեստի դէպքերի առիթով: Տեղի ունեցան երկար վիճաբանումներ: Վերջապէս ձայնաւորներից 14 հոգի համաձայնութիւն յայտնեցին պայմանական հրաժարման, իսկ 19 հոգի անպայման հրաժարման: Բացի դրանից՝ ձայնաւորներից 3 հոգի յայտարարութիւն են տուել, որ հրաժարվում են ձայնաւորի կոչումից:

Անիի պեղումները ընդարձակելու համար ստացան տեղ. Սանդուխտից 3 բուրքի:

Օգոստոսի 30-ին, ցերեկվայ ժամը 1-ին, ասում է «Վ. Բ.» լրագիրը, Բաթումի Լորի-Մէլիքեան փողոցում խնջարի 5 հարուածով սպանվեց պաշտօնատէր շտաբ-կապիտան Մահմէդ-քէզ Քաբաթ-Սուլթան Կէնգէրլիսկիլին, որը Բաթում էր եկել Երևանից ծով օրերի, հետն ունենալով իր 12 տարեկան եղբորորդին: Ասում են, որ Կէնգէրլիսկիլին գնում էր արտասահման—կամ Կ. Պոլսի, կամ Պարսից: Սպանողը փախել մտել է փողոցի անիլից մէկը, բայց ետեից ընկնող ոստիկանները իրը թէ գտել են նրան: Երեք օր է, որ նա Բաթումի շրջանի Արալչէնի գիւղի բնակիչ Պողոս Առաքելեան անունով մի անձն է: Սպանութեան պատճառը: ասում են, անձնական վրէժխնդրութիւնն է: Երէկ, սեպտեմբերի 2-ին, Կէնգէրլիսկիլու դեակը բերին երկաթուղով թիֆլիս և այստեղից էլ տարան Երևան:

Սեպտեմբերի լոյս 1-ի գիշերը ժամը 11-ին յատուկ զնայքով Գորիսի թիֆլիս բերին գեներալ Ամիրխանովի ղեկավար: Կայարանը շրջապատված էր կազակներով: Դիակաբը նոյնպէս շրջապատեցին բազմաթիւ կազակներ ու հեծնկազաբներ և բերին գիշերով վրաց Գաղղիթի ուստաբը: Սեպտեմբերի 2-ին այդ երկու շրջանը կանգնած էր ամեն տեսակի զօրքերի ահազին բազմութիւն: Դիակը հողին յանձնելիս մի քանի անգամ թնդանթ արձակվեց իրը յարգանքի վերջին նշան: Դիակը թաղեցին Գաղղիթի երկեղեցու դաժնում: Հանգուցեալի այրիին Բագուի թուրքերը ուղարկել են մի հեռագիր, որով յայտնել են իրանց սրտատուց ցաւակցութիւնը: Բագուի թուրքերի կողմից մինչև իսկ պսակ էր դրված գեներալի գազադի վրա:

Երէկ, օգոստոսի 2-ին, հրդեհ սկսվեց թիֆլիսի պրաւուլանի սէմինարիայի շէնքի մէջ, բայց հրդեհը ժամանակին հանգցվեց, որի պատճառով և մեծ ծաւալ չընդունեց:

Բաւարկաւոր աղէար «Каспий» լրագիրը ձեռք բերելու է ստոր ստերի և ինսինուացիաների անհասանելի աղբիւր. նա գիւտում է մատնութեան, գրպարտութեան ու կեղծիքի: Այսպէս անցաւ անգամ ևս յայտնեցիք, որ Կով-

պէս, նա պարզ ասում է, որ Բաւարկաւորի թուրք գիւղի ծով գտնված Միլոբովի նաւթահանքից լավի են ոտուրի խլացուցիչ ուրտաներ: Ինչպէս յշում են ընթերցողները, մեր լրագիր անցեալ համարում մի ախանաես Ս. Մ. Նախատեսել էր, որ ստորաբարձ մարդիկ կարող են խաբերաչութիւններ յերկրել, այդ պատճառով պարզ գրել էր, որ այդ հանքում թուրքական գաղափարները դեմ պաշտպանվող հայերը փոսեր են փորել շէնքերի տաղ և համարի բանտներին միջոցով լուր տարածել, որ ոտուր են թագիլ... Իսկ փոսերը դատարկ են եղիլ... Վկայ են 15 ոտուր գիւղերները, որոնք երկու օր շարունակ հայերի հետ միասին պաշտպանվել են թուրք բարբարոսների դէմ:

Կովկասի գլխաւոր ղեկնորական վարչութեան հրամանով Գոթայիս ուղարկվել է 5 բատալիոն զօրք և կազակներ մի բատարէա թնդանթով օգնելու տեղափոխութեան քաղաքացիական իշխանութիւններին: Իսկ Գոթայիսից էլ մէկ բատալիոն անյապաղ ուղարկվել է Օդեսայէթ նոյն նպատակով:

Պաշտօնական «ԿԱՅԱԲԷՆ» լրագիրը լսել է, որ Վրաստանի էկզարխի նշանակած յանձնաժողովը ընկել է տեսել է, որ Վրաստան-Իմէրէթեան սինդուական գրասենեակի գումարներից պակասում է 150,000 բուրքի: Պատասխանատուութեան է ենթարկվում գանձապահ Արգազիանին: Այդ առիթով նշանակված է ընկել յանձնաժողով:

Շուշու վնասված հայերի օգուրն ստացանք Ա. Մերքեբանից Կ. Գանկիկանի հարսանիքում հաւաքած 5 բ., որ նուիրել են Մերքեբան, Նաւասարդեան, Տէր-Սալաւատեան, Լադարեան և Դեմուրեան 1-ական բուրքի:

Մեկ հայորդում են, որ Ջերբայէլի գաւառի Սկորէլիվիկի աւանի ոտու գիւղացիները, ստանալով սպանալիք թուրքերի կողմից, որոնք այրել են աւանի խանութները և սպանում են յարձակվել, դիմել են իշխանութեան խնդրելով զօրք ուղարկել օգնութեան համար:

Գորիում օգոստոսի վերջերին տեղի ունեցան մի քանի ձերբակալութիւններ: «ԿԱՅԱԲԷՆ» լրագիրն ասում է, որ «այդ վանագաւոր ազնուաւորների ձերբակալութիւնը օգոստոսի 26-ին առաջաքցեց ընդհանուր գործադուր քաղաքում:

Յինքանների միխստրութեան մէջ ըսկզբունքով արդէն վճռված է բաց անել առայժմ միայն թիֆլիսում գիւղացիական բանկի բաժանմունքը: Նրա վարչութիւնը կազմված է ինկիլու կառավարչից, երկու անհրաժեշտ անդամներից, գնահատող—անդամներից և միւս ստորին ծառայողներից:

Թիֆլիսի նախկին ոստիկանապետ Գ. Ս. Կովալսովը, ինչպէս հայորդում է «ԿԱՅԱԲԷՆ»-ը, ստանում է Երևանի փոխ-նահանգապետի պաշտօնակատարի պաշտօնը—Իսկ ինչ է լինում ուրեմն այդ պաշտօնով Երևան ուղարկված պ. Ջանդէբեին:

Մեկ խնդրում են հրատարակել հետեւեալը. «Ահա մի քանի ամիս է, որ թիֆլիսից անյապացել է Նուխու գաւառի Վարդազէն գիւղացի Գարբէլի Զէլխանի Գրգորեանց երեսուցաբարդը: Նա ծով 19 տարեկան է, ևս մազերով, սառնաքիւղի և առողջ կազմով: Թշուառ ծնողները ֆինացի են սգի մէջ՝ ոչ մի դրամի լուր չունենալով իրանց միտուածը որդու մասին: Խնդրում է բարի մարդկանց, եթէ որ է լուր ունենա՞ թող հայորդեն «Մշակի» խմբագրութեան կամ ուղղակի ծնողներին, Վարդազէն:»

ԲԱՆՈՒՅԻՑ մի մշակ մեղ դրում է, «Բաւարկաւորի այրից, այրից և մեր մշակներիս բոլոր եղած չեղածը: Աղէտը բաւական չէ, որ մեղ հասցրին հարեան թուրքերը, մեր հայ խանութները պակասը լրացնում են: Հայի խանութում ամեն ինչ երկու անգամ թանկացել է: Մինչև անգամ ծխախոտը թանկացել են և մեր ֆինացած մի քանի կողակները ֆինում են խանութներում. այլ ևս չեմ խոսում ուսուցիչներին մասին, որոնք այնքան թանկացել են, որ ցամաք հացից ուրիշ բան ուտելը չենք էլ մտածում: Առօթ, հագար ամօթ:»

ԳՆԱԶԱԿՅԻՑ մեղ դրում են. «Մեր գաւառական նախագաւարատեան գեմաւովայնի ժո-

ղով սկսել է իր պարսպուծները, որոնք կը շարունակվեն մինչև սեպտեմբերի 8—10-ը: Թուրք ձայնաւորները գերակշռող մեծամասնութիւն են կազմում: 28 ձայնաւորներից 19-ը թուրքեր են, 5 հայ, 2 ոտու, 2 գերմանացի: Ամեն ինչ առաջներէ որդուհներից է կախված: Հայերից աւելի շատ կարող էին լինել, եթէ մեր հարեանները, ընտրութիւններէ ժամանակ, աւելի համերաշխութեան ու բարեացակամութեան ցոյց տային: Ժողովի նախագահն է Աղիլ-խան Զիբախանովը, որը շատ լուրջ է վերաբերվում իր պարսպաւորութեաններին:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԻՐԸ

—Սուլթանի կեանքի դէմ կատարված փորձը մասին նոր տեղեկութիւններ է բերում Pro Armenia-ն իր սեպտեմբերի 1-ի (ն. ա.) վերջին համարով: Գ. Պոլսից հեռագրում են օգոստոսի 13-ին «Frankfurter Zeitung»-ին: Ժորիսի կատարեալ խոստովանութիւններից յետոյ, ընդգրգում գարմանում են, թէ ինչու նա չէր փախաւ իր միւս մեղսակցների հետ: Ժորիսը յայտնել է, որ դժոխային մեղքն էր (ուտուրի) գաղտնի մտքել են Կ. Պոլսի, «Զինդէր» կարծիքները ընկերութեան միջոցով: Իսկ ուստանակը, դիմաւորը, Վանայից՝ փորձել ծրարական, ամենաշատը հարկը կիրառեալ, բազմաթիւ շոգնաւորով: Ու թէ Սէլատը ինչու հետաժող հղան իմանալու համար, թէ սուլթանը ճրքան ժամանակվայ մէջ մղկիթից հասնում է այն տեղը, ուր պէտք է կատարվէր սպանութեան փորձը: Եւ այդ հետաջրութիւնների համեմատ պայթուցիկ մեքենան լարեցին, հաշիւ եղի էր, որ երկու քաղէն բաւական էր ուտուրը պայթեցնելու համար: Սուլթանը ազատվեց մահախնդրի միայն նրա համար, որ մի քանի աւելի ուշացել էր սկիկիթի ստեղծելի վրա. չէին ուղիղաւոր նրան ներկայացրել էր մի խնդիր: Պայթուցիկ մեքենան շարժման մէջ կայացրեց ոչ թէ կառապանի, այլ կովկասցի մի հայունու կողմից, որը ծածկված էր Բողա մայր անուակ տակ: Ժորիսն ասում է, որ եթէ փորձը աղողութեամբ պատկզած լինէր, ամբողջ քաղաքը տակն ու վրա պիտի անէին ոտուրը նետելով, որպէս զի երազական միջամտութիւն սուղ բերէին: Ժորիսը, որի անպատիժ ֆիւլին տապաղված է, սուլթանից 20,000 օսմանետն ոսկի է ստանում, իբրև վկայ:

—Լոնդոնի լրագրները օգոստոսի 17-ի երկրորդին ապում էին հետեւեալը. «Կ. Պոլսի 17 օգոստոսի: Մղկիթների պատերին կարգած մի թուրքի յայտնում է, որ սուլթանը գահակալելու անարժան է, որ պէտք է անտիլուսթանայ և որ ներկայ ընթացքում անտանիք է: Այս պիտուածացի, որ վերջնում է «մեր սկզբունքն է արդարութիւն և արդարութիւն» բառերով՝ կրում է թուրք յեղափոխական կողմի: Ատարազը ինչու: Կարծում են, որ այդ թուրքից ցոյց է տալիս, որ սպանութեան փորձը Երեսուցաբար-Թուրքերի կուսակցութեան գործն է:»

—Պաշտօնական մի հայորդագրութիւն օսման հետ իշխանութիւններին հրատարակում է կրկնապատկել իրանց ուշադրութիւնը օսման հետ կայսրութեան մէջ ման եկող ճանապարհորդների վրա: Ճանապարհորդները պէտք է անպատճառ անցազիր ունենան: Կ. Պոլսի եկող և հրեանոցներում իջևանող անձերը պէտք է արձանագրվեն հրեանոցի մատանաւորում և իրանց անցազիրը պէտք է ներկայացնել թուրք ոստիկանութեան: Դաւաններում, պանդխտներն ու քարավանաբարները իջևանող ճանապարհորդների մասին մի և նոյն ձևակերպութիւնները պիտի կատարվեն: Նրանց զանի օր ֆինացած լինելն էլ պէտք է նշանակել այդ մատանաւորում: Ստանութեամբ պիտի գործադրվեն օրէնքի արամագրութիւնները այն ճանապարհորդներին մասին, որոնք ման են գալիս առանց անցազրի, և իրաւ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկեն այն պաշտօնականները: Այս բոլոր նախազուգարկան միջոցները արդիւնք են սուլթանի անձի դէմ սպանութեան փորձի:

—Կ. Պոլսից «Wiener Korrespondenz Bureau»-ին հեռագրում են օգոստոսի 23-ին: Այս վերջին օրը բազմաթիւ խուժարկութիւնների և մի քանի ձերբակալութիւնների կատարվելից են նոյն իսկ թուրքերի մաս:

—Կ. Պոլսից հեռագրում են օգոստոսի 24-ին: Հէջըր Մէլիքեան, որին յանձնված էր Ժորիսի և մեղսակցներին գործի ընտրութիւնը, յանկարծ պաշտօնազուրկ եղաւ. նա չէ ամանակցում այլ ևս ընտրութեան գործին:

—Բ. Դուրը միջո մի և նոյն էնկըդիայով հրաժարվում է պատասխանել Մակեդոնիայում ֆրանսական վերանախարհութիւն նշանակելու հարցին: Բայց պետութիւնները լճակ են նըձանակութիւն չը տալ թիւրք կառավարութեան մեծումին և բոլորը, անգամ Գերմանիան, իրանց վերանախարհ նշանակել են արդէն: Անգլիական և ֆրանսիական վերանախարհները ընտրութիւն մասնաւորապէս աղող է կատարված: Ֆրանսիական վերանախարհն է պատկերավոր նախարարը ընդհանուր հրապարտութեամբ, որ բէթօրիներ ամենախեղ քրագրի

Վերջինս, բայց սուրբանը, պ. Կոստանի... Կոստանի, աւստրիացի, ֆրանսիական հանրապետու-

«ՄՇԱԿԻ» ՀՅՈՒՍՏՈՒՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱՆՔԻՆԵՐԸ 28 օգոստոսի

ՆԻՒԵՐՈՒՅ, 31 օգոստոսի: Վերջինս ցերեկ-վայ 3 ժամին «Կէլզեր Վիլհելմ» շոգնանավ-

Տօկիօի ամէրիկական դեսպանը հաղորդում է, որ հապոնական ժողովրդի տրամադրու-

ՀՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Հոստի հապոնական դեսպանը յայտնեց, որ սուտ է համարում

ՎԻԵՆԱ, 31 օգոստոսի: Կայսրն ընդունեց Ֆէյերվարթի հրաժարականը և յանձնեց կարի-

ԲԵՂՍՈՍՅ, 31 օգոստոսի: Չայնաւոր Գլին-նօկի դուռային առաջարկութիւնն արեց՝ գան-

ՏՈՒՐՈ, 31 օգոստոսի: Նահանգներում շա-րունակվում են ցոյցերը հաշտութեան դէմ:

Կ. ՊՈՒՐՈՒ, 31 օգոստոսի: Այսօր վերադար-ձաւ գերմանական դեսպան Մարշալ Տասսու

ՆԻՒԵՐՈՒՅ, 31 օգոստոսի: Կոմսերան իւրը-րեց ցաւակցութիւն յայտնել Վիտտէին, որ

ՊԵՏԵՐՔՈՒՐԳ: Ստացված տեղեկութիւնն-րէ համեմատ, Պետական Իռւմայի իւրաքան-

ՊԵՏԵՐՔՈՒՐԳ: Պարագուէներէ համաժողո-վին մասնակցում են 18 անձինք: Լրագրական

ԵՆԻՉՈՒՅՏՊՈՒ, 31 օգոստոսի: Անկանաւոր մասնագիտականներ և հայեր խորհրդակցու-

ԵՆԻՉՈՒՅՏՊՈՒ, 31 օգոստոսի: Անկանաւոր մասնագիտականներ և հայեր խորհրդակցու-

ՍՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Իտալիայի մի քանի տեղերում գնանի նոր ցնցումներ զգացվեցին

որոնք կապ ունեն Պետական Իռւմային վե-րաբերելու հարցերի հետ: Առանձին խորհր-

ՊԵՏԵՐՔՈՒՐԳ: Ստացված տեղեկութիւնն-րէ համեմատ, Պետական Իռւմայի իւրաքան-

Չ սեպտեմբերի ՊԵՏԵՐՔՈՒՐԳ: Վճարված է վերջնականապէս

ՉԱՆԳՆԱՅ, 31 օգոստոսի: Նախագահ Բուզ-վէլտի աղջիկ Ալիան ժամանեց Պէլին և այսօր

ՉԻՖՈՒՅ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

ՉՈՒՄ, 31 օգոստոսի: Երազմուտի գաղու-թի անդամները մէջ պատում է մի յամառ

7-ին և 20 րօպէին զինադադարին վերաբերող

արձանագրութիւնը, որի համաձայն թշնամա-կան

Հ Ր Ա Ի Է Ր

Թիֆլիսի բարձր սրբազան առաջնորդի հրամանով Թիֆլիսի հայոց ս. Կարապետ եկեղեցու յարգելի ծխականները հրաւիրվում են նոյն եկեղեցի ամսին 4-ին, կիրակի, ժամը 11-ին, երկու հողաբարձու ընտրելու համար: Հայոց ս. Կարապետ եկեղեցու 1-2 Գարբրիէլ ա. ք. Տէր-Գարբրիէլեան

Հ Ր Ա Ի Է Ր

Թիֆլիսի ս. Աւետեայ Ջգրաշէն հայոց եկեղեցու պ. պ. ծխականները սրանով, երկրորդ և վերջին անգամ հրաւիրվում են եկեղեցի ժամանակեցու ծխական ընդհանուր ժողովին, ընտրելու նոյն եկեղեցու ուսումնարանի համար երկու հողաբարձու: Ժողովը լինելու է կիրակի, սեպտեմբերի 4-ին, ու. պատարագից յետոյ ժամը 11-ին:

Գէորգ ա. ք. Արուշանյանց Երեցիփոխ Ալ. Բալանթարեան 1-1

Հ Ր Ա Ի Է Ր

Օգոստոսի 28 ին Շամբուկցոց ս. Աստուճանի եկեղեցու ծխականները օրինական թիւը ներկայ չը գտնվելու պատճառով բացվելի ծխական դպրոցի հողաբարձական ընտրութիւնը չը կայացաւ: Ուստի նորին բարձր սրբազան առաջնորդի հրամանով, երկրորդ անգամ հրաւիրում են պ. պ. ծխականներին, որ կիրակի, ամսին 4-ին, առաւօտեան ժամը 12-ին նորի բերել նոյն եկեղեցին երկու հողաբարձու ընտրելու բացվելի դպրոցի համար: Այս անգամ ժողովը օրինաւոր կը համարվի, որքան որ ծխականներ ներկայ կը լինեն: 1-1 Համադասպ ա. ք. Տէր-Յովհաննիսեան

Հ Ր Ա Ի Է Ր

Նորին բարձր սրբազանութեան թեմիս տաղ-նորդի հրամանով օգոստոսի 28-ին հրաւիրված կաթողիկէ ս. Աստուճանին (ս. Գէորգ) եկեղեցու ծխական ժողովը չը կայացաւ ծխականները օրինական թիւը ներկայ չը լինելու պատճառով, ուստի երկրորդ անգամ հրաւիրվում են մեծապատիւ պ. պ. ծխականները առաջնորդի հրաւիր օրը, սեպտեմբերի 4-ին, ս. պատարագից յետոյ 11 ժամին ընտրելու երկու հողաբարձու բացվելի եկեղեցական-ծխական դպրոցի համար: Կաթողիկէ եկեղեցու 1-2 առաջ քահանայ Սամուէլեանց

Հ Ր Ա Ի Է Ր

Կիրակի, սեպտեմբերի 4-ին, առաւօտեան 11 ժամին, Եջմիածնեցոց ս. Գէորգ եկեղեցու լինելու է ծխականները երկրորդ և վերջին ժողով, նոյն եկեղեցու օրորդայ ուսումնարանի համար երկու ծխական հողաբարձու ընտրելու համար: Ուստի սրանով յարգաբարձր կը հրաւիրու ամսին 4-ին, ս. պատարագից յետոյ 11 ժամին ներկայ լինելու ընտրութեանը ժամանակեցու: Նախագահ ժողովի Դևանդ քահ. Մամիկոնեանց

V բաղադրամասում «Ժելեզնի բեդա»-ում ԲՐԷՀՈՎ ԵՆ ՏՐՎՈՒՄ 2 խանութ և 2 սենեակ վերին յարկ: Պայմանները մասին հարցնել տիրոջը-Իսաբ-լովին, Երևանի Երևանի փողոցում № 71: (2. 4.) 1-2

ՄԻ Ինտելիգենտ ընտանիքում ընդունում են Գ Ի Շ Ե Ր Օ Թ Ի Կ աշակերտներ լրակատար պանսիոնով, դասերի կրկնութեամբ (բնագետի օրով): Գիմել Ավաբար, Լազարեւսկայա յ. ժ. Մուրադով, № 49. Յարուսթիւն Եսայանին: (2. 4. 2.) 1-4

Հարկաւոր է Շուշուէրի երկսես զարոցների համար երկու ուսուցիչ և երկու ուսուցչուհի. ուսուցիչները սեփական լինելու են և եկեղեցական երգչախումբին (քառամասն խմբի պատրաստելու համար): Իսկ միւսը ուսուցիչ լինելու է թուրքալեզուների: Գահ կարարների պատրաստելու պատճառով ուսուցիչ սկսվելու է սեպտեմբերի 20-ից և վերջանալու է յունիսի 20-ին: Ցանկացողները կարող են դիմել ինձ: 1-6 (ա. օ.) Տանուտեր Վ. Միրզաբեան

Կենտրոնական

զբաղվածառնոցում վաճառվում են. Հեմիլի «Բանաւոր և գրաւոր հաշիւու խնդիրներ», մասն առաջին, տպագրվում է և մինչև սեպտեմբերի 15-ը պատրաստ կը լինի: 40 կ. զեղը 200/0: Հայոցի «Մըրազան պատմութիւն հին կտակարանի», «Մըրազան պատմութիւն նոր կտակարանի», միջնակարգ դպրոցների համար: Գիմել և իւրաքանչիւր հատրիւր 50 կ. զեղը 350/0: Տիր-Ղեւոնդեան՝ Մայրենի լեզու, ա. ա. 25 կ. Մայրենի լեզու, բ. ա. 40 Մայրենի լեզու, գ. ա. 50 Մայրենի լեզու, դ. ա. 55 Մայր. լեզուի բերական կանութիւն 50 զեղը 200/0: Գիմել Կենտրոնական զբաղվածառնոցին, Թիֆլիսում: Եջ Թիֆլիս, Կենտրոնական գրողական ընտանիքում: (ա. 2. 2.) 1-5

Բ Ժ Ի Շ Կ

Հեռն Օհանջանեան

Մասնագէտ միջակ, վեներական, սիֆիլիսի և կառուկ հիւանդութիւններ: Ընդունում է առաւօտեան 9-ից մինչև 11 ժամը, երեկոյեան 6-9 ժամ: Կանանց և երեխաների համար 11-12 ժ.: Հասցեն անկիւն Գոլովիսկի պրոպեդիտի և Կառնուկայեա փողոցի, տուն թամաշեանի: Մուտքը Կառնուկի փողոցից № 2. (ա. օ.) 12-300

Ա Տ Ս Մ Ն Ա Բ Ո Յ Ժ

Կ. Մ. ԿԵՕՆՁԵԱՆ Վերադառնալով արտասահմանից վերականգնելու ընդունելութիւնը առաւօտեան 9-2 և երեկոյեան 5-7. Հասցեն՝ քաղաք Աբաս Բաճեկաճ ք. և Լեւոնտովսկոյ յ. ժ. Սերգեյեւսկոյ յ. ժ. 2-2

Արևեսանի բաղադրի հայոց եկեղեցու համար հարկաւոր է երկու տասարդ տիրացու հետեւալ պայմանով 150 ընդրի ոսթիկ և 250 ընդրի արդիւնը: Հասցեն՝ Արմանսկ, Կառ. ք. ժ., Կլտորու Կարթուլու Մաշլույան: (2. 4. 2.) 3-3

Ս. Վ. ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ-ԵՐԿ ԼՅԵԱԲԱՋՈՒԿԻ

Դպրոց-Պանսիոնը եւ Մանկական Պարտեզը Տեղափոխվում է Սոբոլայի

Պանսիոնի փող, № 9, տուն Տէր-Աստուրեանի, նախկին III իգական գիմնազիային կից: Երեխաները ընդունելութիւնը օգոստոսի 27-ից: Պարագլուխները սկսվում են սեպտեմբերի 7-ից: (2. 4. 2.) 3-3

Լ Ո Յ Ս

զբաղվածութեամբ ընդունում է ամեն տեսակ դպրոց կոմիտայով վաճառելու համար Գիմել Կառնուկ (Սերբի) մազանի «Լայս» Գ. Ագաճանյանց. (2. 4.) 3-3

Լոյս տեսաւ

ԴԱՍԱԳԻՐԻ ԿՐՕՆԻ Ա. ՏԱՐԻ Աշակերտների յարմարութեան համար հայերէնից ուսուցիչ քառադրոցով: Գիմել 20 կոպ: Գիմել Տաւրոպոլ (ք. ժ.) սուրբ Ստեփաննու Կառնուկ Երթ-Օւանեսեանց. 2-15

Դպրոց եւ Պանսիոն

ՅՈՎ. ՍԷԼԻԳ-ՉՀԱՆԵԱՆՏԻ Ընդունվում են գրչութիւն և երթիկ աշակերտներ: Պատրաստվում են ընդր միջնակարգ դպրոցները մասնաւոր համար: Նոյնպէս ընդունվում են գրչութիւն և այլ աշակերտները, որոնք արդէն սովորում են միջնակարգ դպրոցներում: Անալիզում են ուսուցիչներ, հայերէն, գերմաներէն, ֆրանսերէն և լատիներէն լեզուները: Հասցեն՝ Թիֆլիս, Գանուսկայա յ. ժ. № 7 (7, 9, 11, 14, 15, 18, 21, 23, 25, 28, 30, ս. 1, 4, 6, 8) 3-15

ՀԱՅ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐ

Հայերէնի դասագիրք հեղինակների կենսագրութիւններով: Գիմել 1 ռ., գումարով անոնցներին 20-250/0 զեղում. գիմել Թիֆլիս Կոմերսեկ. ք. ժ. Վանձիանց. կամ զբաղվածառնոցին: (ա. օ.) 6-10

Աշխատանքային

Առաւօտեան զբաղմունքի պրոցի վերաբերողը սրանով յայտնում է յարգելի պ. պ. ծխականներին և խնամակալներին, որ առաջնորդայ ուսումնական տարվայ դպրոցական վերաբերողը ընդունելու են օգոստոսի 20-ից, իսկ նորիկները՝ 26-ից. նորիկները ինչպէս երկրորդ և առաջին դրանաւորները սկսվում են, առաւօտեան ժամը 10-ից 2-ը: Վերադառնալով դպրոցի՝ Վասիլի Եֆրեմովիչ Բոմաիովիչի: (2. 4. 2.) 2-3

ՄԻ Ինտելիգենտ ընտանիքում ընդունում են աշակերտուհիներ լրակատար պանսիոնով, գիմել-գիմել դասակարգի տարակարգները կրկնութիւնով (բնագետի օրով): Մուտքը, գերմաներէն և ֆրանսերէն լեզուներ: Միջակարգ պրոցիկտ № 113, բնակարան Օսիտի: (հարցնել Մ. Սարգսեանց մագաղանում, կամ ընդ վրայ): 2-3

Նորիկ Վարժուհի

պատրաստում է աշակերտուհիներին և աշակերտներին միջնակարգ ուսումնարանների համար: Հարցնել ք. ժ. Ա. Աստաֆեւսկայա, արտեարեկի մազանի Ալեք. Աւոնյանց. 2-3

ՄԻ հայուհի ցանկանում է ունենալ դասեր հայ ընտանիքում. կամ դաստիարակչուհու պատրաստ: Հասցեն՝ ԱՃԱՃԻՅԻՍ սուրբ Ստեփաննու Կառնուկ Երթ-Սերսեսու. 2-3

ԴԱՍԱԳԻՐԻ ԿՐՕՆԻ

Ցանկացէս պատրաստած պետական դպրոցների համար, (թոյլատրված հոգևոր և ուսումնարանական վարչութիւններից) աշխատատեղութիւն Երզնիկ առաջ քահ. Երզնիկեանի:

I. Առաջին գրոյի, պատրաստական դասարանների համար «Թիֆլիսի արթընները (Երանց բացարձակութիւններով) և ամսերի համարում պատմութիւնները 5-ը ապ. գիմել է 20 կոպէկ:

II. Երկրորդ գրոյի. «Հին-ուխ» (30 դասերի վերածած, ուսուցչի կրօնական-բարոյական դրոյցներով հանդերձ) 3-ը ապ. գիմել է 30 կոպէկ:

III. Երրորդ գրոյի. «Նոր-ուխ» (32 դասերի վերածած, ուսուցչի կրօնական-բարոյական դրոյցներով հանդերձ) գիմել 30 կոպէկ: Գրաւաճառները և ուսուցչիները համար 300/0 զեղում, տանց ճանապարհածախքի: Գիմել Թիֆլիս, ք. ժ. Եւզիպ Երզնիանց կամ Թիֆլիս, Կենտրոնական գրողական մազանի. (հ. 2.) 16-25

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

Կայսերական ուսաց երաժշտական ընդունելութեան ազատ արձեւատագէտ Գրադայի կոմսերիտայից

Ա. Ա. ԿՆՕՏԻ

ԴԱՇԼԱՍՈՒՐԱՅԻՆ ԴԱՍՆԵՐԱՅԻՆ Զբաղմունքների սկիզբը սեպտեմբերի 1-ից: Աշակերտների ընդունելութիւնը ամեն օր ժամը 10-ից: Գիմելը չափաւոր են: Փոքրահասակների համար առանձին-Թիֆլիսի Ինգլիսկոյ պրոցիկտի կայանով: Պետերբուրգի փողոց տուն № 9. Թիֆլիսում: (հ. 2.) 2-2

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ի Դ Ս Կ Ա Ն Լ Ո Ւ Ս Ա Ի Ո Ր Ո Ի Թ Ե Ա Ն Մ Ի Ն Ի Ս Տ Ր Ո Ի Թ Ե Ա Ն

Հաշարարի Արական Գիմնազիան

Սրանով յայտարարվում է, որ առաջնորդայ ուսումնական տարվայ սկզբից Հաշարարում բացվում է ժողովրդական լուսարարութեան միջնակարգ դպրոցի մագաղան, բարձրագույն երկու պատրաստական դասարաններով, I և II հիմնական դասարաններով: Իրանց որդիներն այդ պրոցիկտի մասին առաջնորդները թող բարեհաճեն ինչպէս առաջնորդները հետը միասին, պրոցիկտի մագաղանի կազմակարգի անունով: Երկրորդ ընդունելութիւնը կատարվում է ամենայն օր, բացի ամս օրերից, ցերեկվայ ժամը 11-1-ը, Հաշարարում, պրոցիկտի մագաղանի շինութեան մէջ, Նուսուրի-Կառնուկի տանը: Ուսման վարձը 40 ընդրի տարեկան: Պարագլուխները սկզբնաւորութեան և ընդունելութեան սկսվելու մասին կը յայտարարվի առանձին: (ա. օ.) 2-2

ՏԻՆԱՆՍԵՐԻ ՄԻՆԻՍԿՐՈՒԹԻՒՆԻՑ ՀԱՍՏԱՏՎԱՅ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Երկու սուր անձանց համար (Կառնուկ, Սրաչեսնայ, Դոմ Սեր-Օւանեսով) Կուրսերի նպատակն է սալ ունիկիւրեթիւն մասնագիտական, եւ առեւտրական կրթութիւն եւ պատրաստել հմուտ հաւուսագետներ: Աւարտողները ստանում են աւստասիներ: Կուրսերում անձնվում են՝ 1) Առեւտրական թուրքալեզուները և թուրքալեզուները համարի վրայ. 2) Հաշարարական արհեստների, գործարանական, առեւտրական և բանկային. 3) Առեւտրական թղթակցութիւն. 4) Առեւտրական անտեսագիտութիւն. 5) Առեւտրական և մուրհակային օրէններ. 6) Գիտագրութիւն և արագագրութիւն (ուղղում ձեռագրի). 7) Ուսուցչուհի գրող մեթոդայի վրայ: Ուսումնական սկսվելու է սեպտեմբերի 20-ից: Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից՝ ամենայն օր կուրսերում առաւօտեան ժամը 9-ից մինչև 12-ը և երեկոյեան 4-ից մինչև 7 ժամը: Կուրսերի կանոնադրութիւնը (устав) և մանրամասն ծրագիրը (программа) — տրվում է ուղարկվում են արքայապետի օրինակում: Օտարադպրոցները դիմում են Կառնուկ, Կուրսերի կոմիտեի մարչեսկի կուրսով Ա. Ի. Երթ-Կասարով. 16-36 (2. 4.)

1905 թ. սեպտեմբերի 1-ից բացվում է

Ս. Լ. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ ԴՊՐՈՑ ԵՒ ՊԱՆՍԻՕՆԸ

Երկրորդ և առաջին փողոց, սեփական տուն № 116 (Կրօնի փողոցից երրորդ տունը): Փրակները, գրքերը լեզուների եւ ՄՈՒԶԻՎՈՅԻ քեռքան ու պրակներով: Հարգելիք են փորձված դասատուները: Պատրաստում են ընդր միջնակարգ դպրոցների համար մինչև III դասարանի: Գիմելը և պանսիոնի շինութիւնը լրակալ համապատասխանում են առողջապահութեան պահանջներին: Ընդունելութիւնը օգոստոսի 20-ից: (հ. 2. 4.) 3-10

Դ Ե Պ Օ

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՎԵՍՏԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„Երթ. Յակոբջանեան եւ Սարգսեանց“ Պատրաստի հազուստեղէնի խանութում (Միջակարգ կամուրջ, Գանուսկայա տուն № 25-30) մշտական ստացւում են մեծ քանակութեամբ կանանց, տղամարդկանց և երեխաների համար ամենակարգի մասնավոր սեփական տանը պատրաստած հագուստներ: Գիմելը չափաւոր են և առանց սակարկութեամբ: (2. 4.) 66-100

Յայտարարութիւն յարգելի վաճառականներին

Բացի եւ Մասնագետների Բարձրագույն զբաղմունքում յանձնարարական տուն: Ընդունում են գրողացից պայմաններով—1) կապված ապրանքներ ստանալ տեղափոխելու. 2) փոխարկութիւններ անել (բարձրագույնութիւն). 3) արտահանվող տեղական ապրանքներ գնել (որոնք են՝ բրինձ, բամբակ, բոժոժ, բուրգ, բուլիւթ, բամբակի սերմ, մեղրամոմ, եղջիւր, կանեփ, մազիկ, կաշիներ, չամիչ, ծիրան, բուրակայ մուրհակային, և այլն): 4) Մասնաւոր ներմուծվող ապրանքներ (որոնք են շերտի սերմ, շաքար, պեպոկ, թէյ, նաւթ, երկաթիկ, մանիֆակտուր, լինեղեն և այլն):

Մանրամասնութիւն և պայմաններ տեղեկանալ նամակով: Հասցեն հետեւան է. Շերի Կրասնովոսկ Երթ-Սերսեսու (Սերբի) Կարթուլ, Դիմիտրի Կ. Յաշիկեանց. (օր. 22 ին) 2-3